

Új ólombetű született

AVAGY A KÉTSZÍNŰ BETŰK ESETE

Ronald Steur*

1983-ban Westzaanban (Hollandia) betűöntőde jött létre, amikor a Monotype a gyártást már befejezte, és az új digitális szedésmód megjelent. Szervenélyes szakemberek azonban megőrizték a nagy matricagyűjteményt, és még négy Monotype öntőgépet is. Azóta önkéntesek alapítványi formában működtetik a muzeális műhelyt, minden héten csütörtökönként betűket és ornamentekeket öntenek. A céljuk megőrizni a páratlan gyűjteményt és fenntartani a betűöntő szakmát.

Az 1970-es évek óta Hollandiában több kisebb nyomdamúzeum létesült. Mintegy háromszázan magánkézben őriznek és működtetnek nyomdagépeket, emellett közel kétezer amatőr könyvkötő műhely létezik, amelyek betűket keresnek — főleg aranyozásra. A Westzaanban működő betűöntőde képes eleget tenni a növekvő „letterpress-világnak”, kielégíti a betűs és ornamentikával kapcsolatos igényeket. Két éve betűmintalapokat is nyomtatnak a több száz támogatónak.

Idén, néhány kísérletet követően, az Alapítvány közösen a Novo-Typo digitális tervező vállalkozással egy új betűprojektbe fogott. Ennek eredményeként egy kétszínű betűsorozat

született. Minden betűhöz két matricát kellett vésetni. A munkához az Alapítvány két kitűnő partnerre talált: a Folkem Kft. digitálisan vezérelt gépeivel kivészte a betűformákat, majd egy másik debreceni vállalat, a Tevill Kft. befejezte azt, elkészítette a matricákat. Az így elkészült „kétszínű” betűsorozatot szeptemberben a hagyományosan Westzaanban megrendezett nyílt napon mutatták be a közönségnek. Ezzel majdnem hatvan évvel a klasszikus ólombetű gyártás megszűnése után új ólombetű született és jelent meg a piacon.

* Ronald Steur, a „Stichting Lettergieten 1983” elnöke. Nyomdászcsalád sarjaként kötődik a nyomdászathoz, a betűk világához. Magyar felesége révén szoros szálak fűzik Debrecenhez, ahol saját nyomtatóműhelyt rendezett be, Németalföldi Nyomda néven működik.